

ΓΕΡΩΝ ΔΑΝΙΗΛ ΚΑΤΟΥΝΑΚΙΩΤΗΣ (1846-1929) ‘Ο σοφός καί διακριτικός ἀγιορείτης Γέροντας

‘Ο Γέροντας Δανιήλ ὁ Κατούνακιώτης κοσμήθηκε ἀπό τὸν Θεό μὲ τὰ χαρίσματα τοῦ διδασκάλου τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων, τῆς διακρίσεως ἀνάμεσα στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν πλάνη. Μέ τις σοφές του πραγματείες καὶ μελέτες ἀντιμετώπισε σοβαρά πνευματικά καὶ θεολογικά ζητήματα, ἐνῶ εἶχε ἐπικοινωνία μὲ τὸν ἄγιο Νεκτάριο. Επίσης καταξιωμένοι Γέροντες καὶ πνευματικοί, ὅπως ὁ Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος καὶ ὁ Γέροντας Αιμφιλόχιος Μακρής, ζητοῦσαν ἀπό αὐτὸν κατευθύνσεις γιὰ τό ποιμαντικό ἔργο τους.

ΟΓέροντας Δανιήλ γεννήθηκε στήν Σμύρνη τό ίδιο έτος μέ τόν ἄγιο Νεκτάριο (1846). Τό κατά κόσμον ὄνομά του ἦταν Δημήτριος Δημητριάδης. Ἡταν ὁ μικρότερος γιός μᾶς εὐσεβοῦς, πολύτεκνης οἰκογένειας και ἀριστούχος τῆς περίφημης Εὐαγγελικῆς Σχολῆς τῆς Σμύρνης. Ἐχοντας διακαή πόθο νά μονάσει ἔφυγε σέ νεαρή ἡλικία (19 ἔτῶν) ἀπό τήν οἰκογένειά του και ἐπισκέφθηκε στήν ἀρχή, μετά ἀπό συμβουλή τοῦ Ἀγιοταφίτη πνευματικοῦ του, διάφορα μοναστήρια στήν Πελοπόννησο και στά νησιά ("Υδρα, Τήνο, Πάρο, Ικαρία), ὅπου γνώρισε σπουδαίους και φημισμένους γιά τήν ἀγιότητά τους Γέροντες. Ἀποφασιστική ἦταν ἡ συνάντησή του στήν Πάρο μέ τόν πνευματικό Ἀρσένιο, τόν δοιο Ἀρσένιο τῆς Πάρου, ὁ ὅποιος στήν παράκληση τοῦ νεαροῦ Δημητρίου νά μείνει και νά ἀσκητεύσει κοντά

του, τοῦ συνέστησε νά μεταβεῖ στό περιώνυμο τότε και ἀκμάζον κοινόδιο τοῦ ἄγιου Παντελεήμονος στό "Ἄγιον" Όρος. Προέβλεψε μάλιστα προφητικά ὅτι θά πεθάνει στίς ὑπώρειες τοῦ Αθω. Ὑπακούοντας στόν δοιο Ἀρσένιο κοινοβίασε στήν Ιερά Μονή τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος ὅπου ἐκάρη μοναχός τό 1866, ἀπολαμβάνοντας μεγάλη ἀγάπη και ἐκτίμηση ἀπό τόν "Ἐλληνα ἥγούμενο τῆς Μονῆς και τούς ἄλλους, κατά πλειοψηφία "Ἐλληνες

*Ιερομονάχου Γρηγορίου
Γέροντος Ι. Ησυχαστηρίου
Δακτηλαίων*

μοναχούς, ἀλλά και ἀπό τῆς πλευρᾶς τῶν Ρώσων μοναχῶν πού ἀποτελοῦσαν τότε τήν μειοψηφία. Οἱ φιλονικίες πού ἔσπασαν μέσα στήν Μονή ἀπό τίς προσπάθειες τῶν Ρώσων μοναχῶν νά ἐλέγξουν τήν διοίκηση τῆς Μονῆς (1874-1875) εἶχαν σάν συνέπεια νά δοκιμασθεῖ σκληρά ὁ μοναχός Δανιήλ, ὁ

Ο Γέροντας Δανιήλ μετά ἀπό τοιάμισι χρόνια ἀπόλυτης μοναξιᾶς δέχτηκε τόν πρῶτο ὑποτακτικό του, ὁ ὅποιος ἀποτέλεσε τήν ἀπαρχή τῆς ἀδελφότητας. Στήν φωτογραφία ὁ Γέροντας μέ τήν συνοδεία του.

όποιος τήν περίοδο αὐτή ὡς γραμματέας τῆς Μονῆς γνώριζε καλά τίς ἐπιδιώξεις και τά σχέδια τῶν Ρώσων, τά ὅποια ὅμως δυστυχῶς δέν μπόρεσε νά ἀποτρέψει. Ἀντίθετα, ἀντί νά ἐπαινεθεῖ γιά τούς ἀγῶνες του αὐτούς, τιμωρήθηκε και ἐξορίστηκε γιά ἓνα δίμηνο ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Εἶχαν σταλεῖ στήν Κωνσταντινούπολη, μέ ἐντολή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ Γέροντας Δανιήλ μέ ἓναν ἀκόμη "Ἐλληνα μοναχό και δυό Ρώ-

σους, γιά νά ἐκθεσούν ἐκεῖ ἐκ μέρους τῶν δυό πλευρῶν τά τῆς διενέξεως. Τό Πατριαρχεῖο, ὑπακούοντας τότε στίς ἀνάγκες τῶν καιρῶν, δικαίωσε τούς Ρώσους. Γιά νά κατασιγάσει δέ ἡ ταραχή μέσα στήν ἑλληνική ἀδελφότητα, ἔστειλε μέ συνοδεία τούς δυό "Ἐλληνες μοναχούς στόν τότε μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Ἰωακείμ, τόν μετέπειτα Οἰκουμενικό Πατριάρχη Ἰωακείμ Γ, μέ ἐντολή νά τούς ἐξορίσει στά Μετέωρα. Ὁ μητροπολίτης εἶδε τό ἀδικο αὐτῆς τῆς ἀντιμετωπίσεως και εἶπε τά ἔξῆς, ὅπως διασώζει ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας Δανιήλ στήν γνωστή "Ιστορική Μελέτη πού συνέγραψε γιά τήν ἀναφυεῖσα διαφορά μεταξύ "Ἐλλήνων και Ρώσων μοναχῶν: «Ἐγώ τήν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας τήν θεωρῶ ἄγαν ἀδικον και ὅλως ἀστοργον και κατά τοῦτο πολύ μέμφομαι τόν Πατριάρχη και μολονότι τόν ἔχω Γέροντα πλήν εἰς τήν

πρᾶξιν ταύτην διαφωνῶ και ἃς ὅψεται!». Σύμφωνα δέ μέ ἄλλη πηγή πρόσθεσε και τά ἔξῆς: «Ἐσέ, παιδί μου, ἐπρεπε ἡ Ἐκκλησία νά σέ στεφανώσῃ μέ κλαδον ἐλαίας και ὅχι νά σέ στείλη ἐξορίαν». Ἀπό συμπάθεια ὁ μητροπολίτης τούς πρότεινε ἀντί τῶν Μετέωρων νά ἐπιλέξουν ἀνάμεσα στήν Μονή Βλατάδων τῆς Θεσσαλονίκης και στήν παρά τά Βασιλικά Ιερά Μονή τῆς "Ἀγίας Ἀναστασίας. Ὁ Γέροντας Δανιήλ προτίμησε τήν "Ἀγία Ἀνα-

Ο ἅγιος Ἀρσένιος τῆς Πάρου ἦταν αὐτός πού προέρεψε τοῦ Γέροντα Δανιήλ νά ἀσκητεύσει στὴν Ἰ. Μ. Παντελεήμονος στὸ Ἀγιον Ὄρος. Πρόβλεψε μάλιστα ὅτι θά πεθάνει στὶς ύπώρειες τοῦ Αθω.

Ο Γέροντας Δανιήλ ξεκίνησε τὴν μοναχικὴ του ζωὴ στὴν Ἰ. Μ. Παντελεήμονος, ὅπου ἐκάρη μοναχός τὸ 1866, ἐνῶ ἔζησε πέντε χρόνια στὴν Ἰ. Μ. Βατοπαιδίου. Κάτω ἀριστερά: Ἰ. Μ. Βατοπαιδίου. Κάτω δεξιά: Ἰ. Μ. Παντελεήμονος (φωτογραφίες τοῦ 1913).

στασία, καὶ παρά τὴν μικρή παραμονή του ἐκεῖ, ὠφέλησε πνευματικά τὴν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς, ἴδιαιτερα ως πρός τὴν ἐφαρμογὴ αὐστηροῦ ἀγιορειτικοῦ τυπικοῦ στὴν νηστεία καὶ στὶς ἀκολουθίες, καὶ κέρδισε τὴν ἀγάπη ὅλων. Ἐφόσον εἶχε ἐπιτευχθεῖ ἡ ἐκράσιση τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παντελεήμονος καὶ εἶχε ἐπικυρωθεῖ μὲν Πατριαρχικό Σιγίλλιο ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ρώσου Ἡγουμένου Μακαρίου, ἀνακλήθηκε ἡ ἔξορία τοῦ μοναχοῦ Δανιήλ. Βέβαια αὐτό σήμαινε ὅτι μποροῦσε νά ἐπανέλθει στὸ Ἀγιον Ὄρος, ἀλλ' ὅχι καὶ στὴν Μονὴ τῆς μετανοίας του. Ἐπιστρέφοντας στὸ Ἀγιον Ὄρος παρέμεινε γιά πέντε περίπου χρόνια στὴν Ἰ. Μ. Βατοπαιδίου. Ἐκεῖ συνέβη καὶ ἡ θαυματουργικὴ θεραπεία του ἀπό τὸν φοβερό κολικό τοῦ νεφροῦ ποὺ τὸν ταλαιπωροῦσε συχνά. Τὴν ήμέρα πού τὸ μοναστήρι γιόρταζε τὴν ἑορτὴ τῆς Ἁγίας Ζώνης (31 Αὐγούστου), θεραπεύτηκε ξαφνικά καὶ ἡ θεραπεία του ἦταν δριστική. Κατά τὸ διάστημα τῆς πενταετοῦς παραμονῆς του στὸ Βατοπαιδί, ἀνέλαβε τὸ ἀρχονταρίκι τῆς Μονῆς ποὺ τὸ δργάνωσε κατά κοινοδιακό τρόπο, ἀκόμη καὶ μὲ ἀνάγνωση πατερικῶν κειμένων ποὺ τὰ διάβαζε ὁ

ἴδιος. Στάλθηκε ἀπό τὴν Μονὴ Βατοπαιδίου στὴν πατρίδα του, τὴν Σμύρνη, γιά νά διευθετήσει ὑποθέσεις τοῦ ἐκεῖ μετοχίου τῆς Μονῆς. Παρέμεινε στὴν Σμύρνη ἐννέο μῆνες καὶ τόσο πολύ ἐκτιμήθηκε ἀπό τὸν τότε μητροπολίτη Σμύρνης Μελέτιο, ὥστε τοῦ ἔγινε ἡ πρόταση νά μείνει ἐκεῖ καὶ νά χειροτονηθεῖ ἐπίσκοπος βοηθός του.

**‘Ησυχαστής στὰ Κατουνάκια:
‘Ησυχαστής ἐστίν τύπος Ἀγγέλου ἐπίγειος’**

Ο Γέροντας Δανιήλ ὅμως ἀρνήθηκε καὶ ἐπέστρεψε στὸ Ἀγιον Ὄρος ἕπειτα, ἐκπληρώνοντας τὴν ἐπιθυμία του γιά πραγματικὴ ἡσυχία καὶ μόνωση, ἔστησε τὸ 1881, στὴν ἔρημο τοῦ Ἀγίου Ὄρους, στὰ Κατουνάκια, πάνω ἀπό τὰ φρικτά Καρούλια, τὴν ἀσκητικὴ του φωλιά, στὸν ἀπαραμύθητο καὶ σκληρό σάν τους δράχους του, ἀγιασμένο ὅμως ἀπό τὰ ἀσκητικά παλαιόσματα καὶ εὐλογημένο αὐτό τόπο, ὁ ὅποιος ἐπί ἑκατόν είκοσι δύο χρόνια τώρα (1881-2003) καὶ ἑβδομήντα τέσσερα ἀπό τὴν κοίμησή του (1929-2003) διατηρεῖ ζωντανή τὴν παρουσία τοῦ ἀγιασμένου μέσα στοὺς ἀσκητικούς ἀγῶνες καὶ φωτισμένον ἀπό τὴν Χάρη τοῦ Ἀγίου

Πνεύματος Κατουνακιώτη ἀσκητή.

"Ηδη ἐνῶ ζοῦσε ἀκόμη στὴν λιτή καὶ πενιχρή στὴν ἀρχή καλύβη του, διευρυμένη ἀργότερα γιά νά φιλοξενεῖ τοὺς διερχόμενους προσκυνητές, εἶχε ἐπιβληθεῖ στὴν συνείδηση τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων ώς κανὼν καὶ γνώμων Ὁρθοδοξίας, ώς ἀσφαλές κριτήριο γιά τὴν διάγνωση τῶν πλανῶν μέ τίς ὅποιες ὁ «δολομήτης Σατάν», ὅπως ἔλεγε, παρέσυρε καὶ προχωρημένους ἀκόμη μοναχούς. Κατέληξε νά εἶναι ὁ ἐκφραστής τῆς αὐτοσυνειδησίας τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ὁ ὑπέρμαχος τῆς ὁρθοδοξίου πίστεως καὶ ζωῆς, τὴν γνώμη τοῦ ὅποιου, ώς ἐγγύηση Ὁρθοδοξίας, ζητοῦσαν ἀπό τὸν κόσμο μέ ἔρωτήματα καὶ ἐπιστολές ἀγωνιῶντες γιά τὴν ἀποστασία καὶ τίς παρεκκλίσεις ὁρθόδοξοι πιστοί. Πάμπολλες πραγματείες καὶ μελέτες καὶ ἐκαποντάδες ἐπιστολῶν τοῦ Γέροντα Δανιήλ ἀντιμετωπίζουν συνετά καὶ φωτισμένα, μέ ἄφθονη καὶ πλούσια πάντοτε πατερική κατοχύρωση, σοβαρά πνευματικά καὶ θεολογικά ζητήματα, τὸν Μακρακισμό καὶ τοὺς δπαδούς του, τὰ οἰκουμενικά ἀνοίγματα πρός τοὺς ἑτεροδόξους, τοὺς ἔχθρους τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ τῶν ὁρθοδόξων παραδόσεων, τοὺς Προτεστάντες Καλαποθακιστές, τοὺς πλανεμένους δραματιστές, τοὺς νεωτερίζοντες λαϊκούς θεολόγους τῶν πανεπιστημίων καὶ τῶν δργανώσεων. Συγχρόνως οἱ μοναστικές πραγματείες του -μία ἀπό τίς ὅποιες μάλιστα γράφηκε μετά ἀπό παράκληση τοῦ ἀγίου Νεκταρίου γιά τὴν γυναικεία μοναστική ἀδελφότητα τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς Ἀγίας Τριάδος Αἰγίνης- ἀπόσταγμα τῆς πολύχρονης ἀσκητικῆς ἐμπειρίας του καὶ τῆς μεγά-

Τό 1881 ὁ Γέροντας Δανιήλ ἔστησε στά Κατουνάκια τὴν καλύβη του, ἡ ὅποια ὑπῆρξε τό θεμέλιο γιά τό σημερινό ἡσυχαστήριο τῆς ἀδελφότητας τῶν Δανιηλαίων. Στήν φωτογραφία ἀποψη τοῦ ἡσυχαστηρίου.

λης του ἀγάπης πρός τά φιλοκαλικά κείμενα, παρουσιάζουν τὸν Μοναχισμό ώς γνήσιο ἀποστολικό βίο καὶ εὔσύνοπτα ἐκθέτουν τά βασικά γνωρίσματα, τίς βασικές ἀρχές τῆς μοναστικῆς βιοτῆς. "Οταν τίς διέξερχεται κανεὶς, σκέπτεται διτὶ θά μποροῦσαν καὶ σήμερα πού ὁ μοναχισμός, ἴδιαίτερα ὁ γυναικεῖος, γνωρίζει ἐλπιδοφόρα ἀνθηση, ἐκδιδόμενες σέ εὐχρηστα τεύχη, νά βοηθήσουν στὴν ὁργάνωση τῆς ζωῆς καὶ στὴν πνευματική προκοπή παλαιῶν καὶ νέων ἀδελφοτήτων.

"Ο Γέροντας Δανιήλ ὁ Κατουνακιώτης κοσμήθηκε ἀπό τὸν Θεό πλούσια μέ τά χαρίσματα τοῦ διδα-

σκάλου τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων, τῆς διακρίσεως ἀνάμεσα στὴν ἀλήθεια καὶ στὴν πλάνη· ἦταν κατ' ἔξοχήν διακριτικός Γέροντας. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι καταξιωμένοι Γέροντες καὶ πνευματικοί, ὅπως ὁ Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος, τοῦ ζητοῦσαν συμδουλές καὶ κατευθύνσεις γιά τὴν ἀσκηση τοῦ ἔργου τοῦ πνευματικοῦ, ὅπως φαίνεται ἀπό ἐπιστολές τοῦ Γέροντα Φιλοθέου, πού σώζονται στό ἀρχεῖο τοῦ ἡσυχαστηρίου, ὅπως καὶ ἀπό ἐπιστολή τοῦ Γέροντα Δανιήλ πρός τὸν Φιλόθεο Ζερβάκο πού στάλθηκε τὸν Ἱανουάριο τοῦ 1913. Ἐπικοινωνία μέ

τόν Γέροντα Δανιήλ είχε έπισης και ό γνωστός Γέροντας τῆς Πάτμου, Ἀμφιλόχιος Μακρής. Σώζεται ἐπιστολή τοῦ Γέροντα Δανιήλ πρός τόν Γέροντα Ἀμφιλόχιο μέ προσφωνηματική ἐπιγραφή «Τῷ ἐριτίμῳ φίλῳ Ἀμφιλόχῳ Μοναχῷ τῷ ἐν τῇ κατά Πάτμον Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου ἡσυχάζοντι». Ὁ Γέροντας Ἀμφιλόχιος είχε γνωρίσει μάλιστα προσωπικά τόν Γέροντα Δανιήλ, ὅπως γράφει ἡ τελευταία ἔκτενής και συγκροτημένη βιογραφία του: «Περιῆλθεν δλα τά μοναστήρια και τάς σκήτας, ἐγνώρισεν ἀγίους ἄνδρας, ὅπως τόν Γέροντα Δανιήλ Κατουνακιώτην και ἄλλους, ἐκ τῶν ὅποιων τά μέγιστα ώφελήθη».

Τά ἐλάχιστα αὐτά και πενιχρά λόγια γιά τόν μεγάλο ἀγιορείτη Γέροντα Δανιήλ. Κατουνακιώτη ὑπομνηματίζουν και συμπληρώνουν κατάλληλα μερικές ἀπό τίς πολλές μαρτυρίες προσώπων πού τόν γνώρισαν και τόν ἔζησαν. Ὁ μεγάλος Σκιαθίτης πεζογράφος Ἀλέξανδρος Μωραϊτίδης, ὁ ἄλλος μετά τόν Παπαδιαμάντη ἀγιος τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων, ἡταν τό πνευματικό τέκνο τοῦ Γέροντος Δανιήλ, ἀπό τό πρόσωπο και τίς διδαχές τοῦ ὅποιου τόσο πολύ ἐντυπωσιάσθηκε, ὥστε ἐκάρη μοναχός και ἔλαβε τό ὄνομα Ἀνδρόνικος στόν Ἱερό Ναό τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Σκιάθου στίς 16 Σεπτεμβρίου τοῦ 1929. Νωρίτερα

ἔγινε μοναχή ἡ γυναίκα του Βασιλική μέ τό μοναχικό ὄνομα Ἀθανασία, ἡ ὥποια μόνασε στήν Ι. Μονή Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στό Κε-

γνώσθηκε στήν Ι. Μονή τοῦ Κεχροβουνίου τῆς Τήνου, ἀπό τόν ὥποιον προκύπτουν ἐνδιαφέροντα στοιχεία γιά τόν πνευματικό δεσμό πού συνέδεε τόν Γέροντα Δανιήλ μέ ἀμφότερα τά μέλη τῆς συζυγίας, ἀλλά και γιά τόν σπουδαῖο ὥρο τῆς Βασιλικῆς στόν σωτό και ἀπλανή πνευματικό προσανατολισμό τοῦ Ἀλέξανδρου. Ἡταν λοιπόν ἀποφασιστική γιά τόν μεγάλο Σκιαθίτη λογοτέχνη Ἀλέξανδρο Μωραϊτίδη και τήν γυναίκα του ἡ ἐπικοινωνία τους μέ τόν Γέροντα Δανιήλ, ὥστε νά ζήσουν κατόπιν στόν κόσμο ὥρος ὡς κοιμοκαλόγεροι, ἀλλά νά γίνουν πράγματι μοναχοί και νά ἀξιωθοῦν νά φορέσουν τό ἀγγελικό σχῆμα ὡς Ἀνδρόνικος και Ἀθανασία. Συνέβαλαν μάλιστα και οἱ δυό πολύ στήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπικοινωνίας και στήν ἀμοιδαία ἐκτίμηση μεταξύ τοῦ ἀγίου Νεκταρίου και τοῦ Γέροντα Δανιήλ. Ἡ σύζυγος μάλιστα τοῦ Μωραϊτίδη ἀνήκε στόν κύκλο τῶν γυναικῶν, οἱ ὥποιες δρίσκονταν ὑπό τήν καθοδήγηση τοῦ ἀγίου Νεκταρίου κατά τήν διάρκεια τῆς Σχολαρχίας του στήν Ρίζάρειο Ἐκκλησιαστική Σχολή. Ὑπάρχουν ἐντυπωσιακές μαρτυρίες τοῦ ἴδιου

Ἡδη ἐνῷ ζοῦσε ἀκόμη στήν λιτή καλύβη του, είχε ἐπιβληθεὶ στήν συνείδηση τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων ὡς κανών και γνώμων Ὁρθοδοξίας, ὡς ὁ ἐκφραστής τῆς αὐτοσυνείδησίας τοῦ Ἅγιου Ὁρους. ὁ ὑπέρμαχος τῆς ὁρθοδόξου πίστεως και ζωῆς, τήν γνώμη τοῦ ὅποιου. ὡς ἐγγύηση Ὁρθοδοξίας. ζητοῦσαν ἀπό τόν κόσμο μέ ἐρωτήματα και ἐπιστολές ὁρθόδοξοι πιστοί.

χρονούντι τῆς Τήνου, ὅπου ἡγούμενες ἡ ὄνομαστή γιά τήν ὁσιότητά της Γερόντισσα Θεοδοσία, πνευματικό και αὐτή τέκνο τοῦ Γέροντα Δανιήλ. Σώζεται λόγος τοῦ Γέροντα Δανιήλ «Ἐις τήν κατάθεσιν τῶν τιμίων λειψάνων τῆς ἀειμνήστου Ἀθανασίας Μοναχῆς», πού ἀνα-

τοῦ Μωραϊτίδη γιά τήν ἐντύπωση πού τοῦ προκάλεσαν ἡ πρώτη του γνωριμία μέ τόν Γέροντα, οἱ νυκτερινές συζητήσεις στήν ἀπλωταριά τοῦ κελλιοῦ στά Κατουνάκια, ἡ γενική ἐκτίμηση και ἀποδοχή τοῦ διακοτικοῦ Γέροντα ἀπό τούς ἀγιορεῖτες. Οἱ μαρτυρίες αὐτές

προέρχονται όλες άπό τό γνωστό
ἔργο του Μωραϊτίδη «Μέ τοῦ βοριᾶ
τά κύματα».

**‘Αποκαλυπτικές μαρτυρίες γιά
τόν Γέροντα Δανιήλ από τόν
‘Α. Μωραϊτίδη**

Γράφει γιά τήν πρώτη τους γνωριμία: «Ἐκεῖ πρωτοεἶδα τόν γέροντα Δανιήλ, συστάσεων δέν εἶχον ἀνάγκην... ὥστε ὁ Γέρων Δανιήλ μόλις ἤκουσε τό ὄνομά μου ἔδειξεν εἰλικρινή χαράν, ώσάν νά ἔβλεπεν ἀρχαῖον τινά μαθητήν του, καὶ δέν ἤξευρε, καθώς λέγει ὁ λόγος, πῶς νά μέ περιποιηθῆ οἰκειότερον, ὅσον τό δυνατόν. Σμυρναῖος, διαδασμένος, ἀσκητικώτατος, μέ τήν ὁσιακήν του ωχρόλαμπρον αἴγλην τῆς μορφῆς του, μέ τήν μεξοπόλιον γενειάδα του, μέ τήν ὑπόξανθον κόμην του καὶ τούς γλαυκούς πως ὀφθαλμούς του· λόγιος καὶ ὀμιλητικώτατος. Κοινοδιάσας κατ’ ἀρχάς εἰς μεγάλας μονάς, ἀλλά ὀλιγοστά ἔτη πρό τῆς γνωριμίας μας ἀποσυρθείς εἰς Κατουνάκια πρός μείζονα ἡσυχίαν, ἐν ᾧ ὅντως παράγεται τό γλυκύτατον τῆς ἀσκήσεως μέλι, οὐ τήν ἡδύτητα γνωρίζουσι μόνον ὅσοι τό ἐγεύθησαν... Ἐκεῖ κατά πρώτον ἔξετίμησα τήν χάριν, τήν διάκρισιν, ἀλλά καὶ τήν ταπείνωσιν τοῦ Γέροντος Δανιήλ, ὅστις, σημειωθείτω, ἔχει διέλθει ὅλην τήν σειρά τῶν γραμμάτων τῶν ἀγίων Πατέρων, ἀλλά καὶ τήν σειράν τῶν συγγραμμάτων τῶν λεγομένων Νηπτικῶν, ὃν ἡ ἀνάγνωσις βαθύτερον τόν ἐλκύει, ἀρεσκόμενον εἰς τάς ἀλληγορίας καὶ τάς λοιπάς καλλονάς τῶν λόγων τῶν τοιούτων Πατέρων, π.χ. Ἰωάννου τῆς Κλίμακος καὶ Συμεών τοῦ Νέου τοῦ Θεολόγου. Ὁ Γέρων Δανιήλ, ὡς ἀντελήφθην ἀμέσως, μελετηρότατος καὶ ὀμιλητικώ-

Ι ΙΟΥΧΑΣΤΗΡΙΟΝ

«...ἐπιστρέφοντες εἰς τήν Καλύβην των ὁ μέν γέρων Δανιήλ μετά τοῦ Ἀθανασίου εἰσερχόμενοι εἰς τό ταπεινόν Ἐργαστήριον ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, κατεγίνοντο εἰς τήν ζωγραφικήν, γράφοντες μικράς τινας εἰκόνας κατά παραγγελίαν. Κατά τήν ἐργασίαν αὐτήν ἡρέσκοντο νά γίνεται ἀνάγνωσις, ἵνα μή ἀργολογῶσι. Διά τοῦτο ὁ εἰς ἐξωγράφιξεν, ὁ ἄλλος δέ ἀνεγίνωσκεν ἀπό Πατερικοῦ τινός βιβλίου...». Περιγραφή ‘Αλ. Μωραϊτίδη. (Στήν φωτογραφία ὁ Ἀναπεσών, ἔγο τῆς ἀδελφότητας τῶν Δανιηλαίων).

τατος, διακριτικώτατος δέ εἰς τό ἄκρον, ὅπου ἀν ἔκοινοδίασεν ἐν “Ἀθωνι ἀπέκτησε ταχέως τήν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν τῶν ἀδελφῶν, οὐ ἡ γνώμη ἐπί τῶν πνευματικῶν ζητημάτων βαρύνει πολύ, πάρα πολύ».

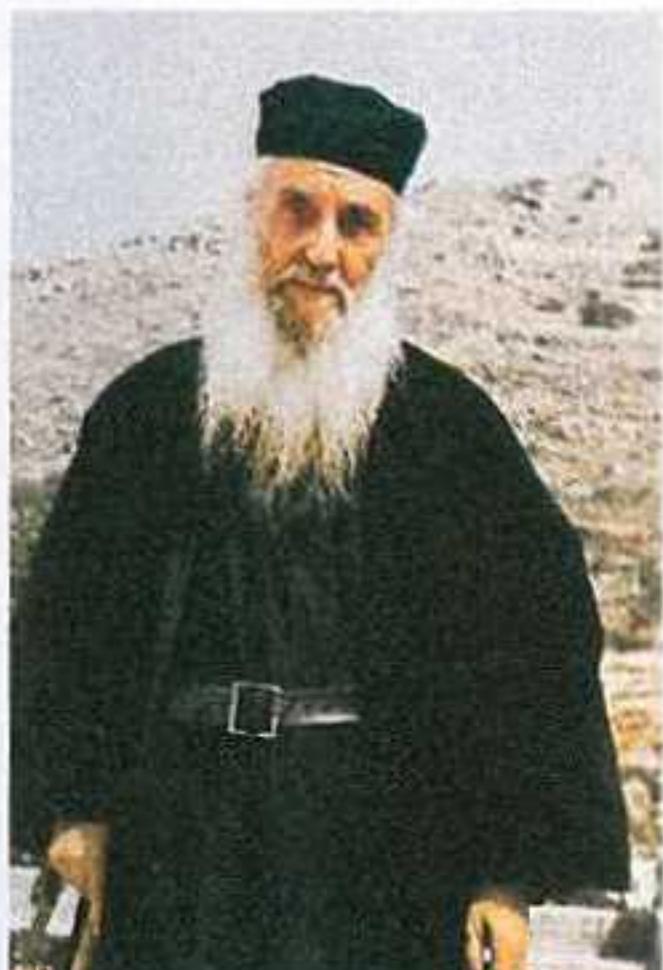
Σέ ἔνα ἄλλο σημεῖο γράφει γιά τήν ἔλξη καὶ ἐπίδραση πού ἀσκοῦσε ἐντός καὶ ἐκτός τοῦ Ἅγιου Ὁρούς: «Πρωτοστατεῖ δέ ἐν τῇ ιστορίᾳ πλέον τῶν Κατουνακίων ὁ Γέρων Δανιήλ ὁ Σμυρναῖος, κατά τό ἔτος 1881 ἐγκατασταθείς ἐνταῦθα. Οὗτος στολισμένος μέ τήν χάριν τοῦ λόγου καὶ μέ τήν φυσικήν τινά γλυκύτητα τῆς ὀμιλίας του, φιλομαθής καὶ μελετηρός, ὡς εἴπομεν, ἔχων δέ εἰς ἐπακρον τό αἰσθημα τῆς φιλαλληλίας καὶ τρέφων τόν πόθον νά φανῇ ψυχωφελής εἰς τόν πλησίον, ἥρχισε νά συγκεντρώνῃ περί

έαυτόν μέγαν εὐλαβῶν προσκυνητῶν κύκλον... Μολονότι δέ δέν ἔχει τό ἀξιώμα τοῦ ἱερέως, ὅμως κοσμεῖται μέ πλούσιον τό χάρισμα τῆς διακρίσεως, ἐπαναπαύων τούς ἐξομολογούμενους εἰς αὐτόν καὶ ζητοῦντας τήν συμβουλήν του ἐπί διαφόρων ζητημάτων. Τό δονομά του εἶναι γνωστόν εἰς τε τήν Σμύρνην, καὶ τάς Ἀθήνας μάλιστα, καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἐλλάδος, ὅπου μακροσκελεῖς ἐπιστολάς στέλλει πρός πάμπολλα πνευματικά τέκνα του, ἀκούραστος ἐν τῇ πνευματικῇ ταύτῃ ἐργασίᾳ του, ἡ ὅποια καθιστᾶ αὐτόν ὅντως ἀξιοθαύμαστον».

Συχνά ἀναπολεῖ ὁ Μωραϊτίδης τό περιβάλλον τῆς καλύβης τοῦ Γέροντα στά Κατουνάκια: «Ἄφοῦ ἐδειπνήσαμε ἐν τῇ πενιχρᾷ τῆς καλύβης τραπέζῃ ἀπολαυστικώτατα, διότι ἡ Κυρία Θεοτόκος εὐλόγησε

Έπάνω: 'Ο Σκιαθίτης πεζογράφος Άλεξανδρος Μωραϊτίδης ύπηρξε πνευματικό τέκνο του Γ. Δανιήλ. Στό όργο του «Μέ τού δοριὰ τά κύματα» μᾶς δίνει έντυπωσιακές μαρτυρίες γι' αὐτόν. (Στήν φωτογραφία ὁ Μωραϊτίδης ἔχοντας λάβει τό μοναχικό σχῆμα μέ τό ὄνομα 'Ανδρόνικος).

τά παρατεθέντα λιτά βρώματα, και ἔγιναν γλυκύτατα, ἐξήλθομεν και ἐκαθήσαμεν εἰς τό ὑπαιθρον ἔξω ἐπὶ πετρίνων ἀναπαυστικῶν καθισμάτων, ἐμπροσθεν τῆς μικρᾶς αἴθουσῆς τῆς φιλοξενίας, νά λάβωμεν τά ἐπιδόρπια, ἅτινα ἡσαν λόγοι ἀποστάζοντες οὐράνιον γλυκασμόν, τοῦ Γέροντος Δανιήλ λόγοι. 'Εκεῖ διήλθομεν μακράς ὥρας συνομιλοῦντες, ἔχοντες κατενώπιον ἡμῶν τόν λαμπυρίζοντα πόντον... ἔνα θέαμα μαγευτικώτατον, μίαν σκηνήν ἀπό τάς πλέον θαυμαστάς τῆς Δημιουργίας...».

'Επαναλαμβάνοντας δέ και συμπληρώνοντας καταλλήλως τούς λόγους τοῦ ἄγιου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὁ ὄποιος ἀναπολοῦσε ἐπίσης τίς γλυκειές κατανυκτικές στιγμές πού ἔζησε στό ήσυχαστήριο τοῦ Πόντου μαζί μέ τόν Μ. Βασίλειο και τούς ἄλλους ἀδελφούς, γράφει ὁ Μωραϊτίδης γιά τό ήσυχαστήριο τοῦ Γέροντα Δανιήλ στά Κατουνάκια: «Ποιός ἡμπορεῖ νά μέ ἐπαναφέρῃ εἰς τόν μήνα τῶν παρελθουσῶν ἔκείνων ἡμερῶν; Ποιός πλέον νά

μοῦ δώσῃ τάς ψαλμωδίας ἔκείνας και τάς ἀγρυπνίας και τάς πρόσθεον ἐκδημίας διά μέσου τῆς προσευχῆς, και τήν ἄϋλον τρόπον τινά ζωή, ὃπου ἐπερνούσαμεν τότε εἰς τά Κατουνάκια; Ποιός νά παραστήσῃ τήν φιλοπονίαν μας διά τήν ἐξήγησιν τῶν θείων λόγων κατά τάς ἀναγνώσεις δποῦ ἐκάμνομεν, ίδιως τόν Συμεών τόν Νέον Θεολόγον; Ποιός νά παραστήσῃ τάς καθημερινάς ἐργασίας μας και τά ἐργόχειρά μας; Ποιός δέν ἐνθυμεῖται τήν δροσεράν ἔκείνην ἀπλωταιάν, ὃπου ἐκάθητο τήν νύκτα ούχι πολυκτήμων και πολύχρονος πυργοδεοπότης, ἀλλά μοναχός κατακουρασμένος; ... 'Εγώ δέν ἐλλίζω νά σᾶς ξαναίδω πλέον, ὡ ἐρημικά, ὡ ἐράσμια, ὡ παμπόθητα, ὡ πανέρημα Κατουνάκια!....».

Οί συζητήσεις αὐτές τοῦ Γέροντα Δανιήλ δέν ἔμοιαζαν καθόλου μέ τίς φλύαρες και ἀσκοπες ἀργολογίες γιά ἀσήμαντα και ἐπουσιώδη θέματα, πού σπαταλοῦν τόν πολύτιμο γιά τήν σωτηρία χρόνο και συνήθως συνδυάζονται μέ καταρρίσεις προσώπων και ἐγωπαθεῖς ἀναφορές. 'Απέδλεπαν στήν πνευματική ὡφέλεια τῶν συζητούντων, στήν τόνωση τῆς διαθέσεως γιά μετάνοια, ταπείνωση και ἐπιστροφή. Είναι συγκλονιστική ἡ τελευταία σχετική μαρτυρία τοῦ Μωραϊτίδη: «'Οταν δγῆκα στά Καρούλια-Κατουνάκια, ἐνόμισα

Καταξιωμένοι Γέροντες και πνευματικοί, ὅπως ὁ Γέροντας 'Αμφιλόχιος Μακρής και ὁ Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος, ζητούσαν συμβουλές και κατευθύνσεις ἀπό τόν Γέροντα Δανιήλ γιά τό πνευματικό ὄργο τους. 'Αριστερά: 'Ο Γέροντας 'Αμφιλόχιος Μακρής. Δεξιά: 'Ο Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος.

Ο Γέροντας Δανιήλ ἀσκησε τήν τέχνη τῆς ἀγιογραφίας και τήν παρέδωσε στήν ἀδελφότητα, ἡ ὅποια τήν ἀσκεῖ μέχρι σήμερα. **Ἐπάνω ἀριστερά:** Παναγία ἡ Γοργοϋπήκοος (ἔργο τῆς ἀδελφότητας τῶν Δανιηλαίων). **Δεξιά:** Ἰησοῦς Χριστός (ἔργο τῆς ἀδελφότητας τῶν Δανιηλαίων). **Μέση:** Εἰκόνα τῶν ὁσίων και ἀγιορειών Πατέρων (ἔργο Ρωσικῆς τέχνης και προέλευσης, 18ος αι.). στήν μνήμη τῶν ὁποίων ἔορτάζει τό καθολικό τοῦ Ἡσυχαστηρίου τῶν Δανιηλαίων.

ὅτι ἔφθασα εἰς τὸν Θεόν. Ἄλλ’ ὅταν συνωμίλησα μετά τοῦ Γέροντος Δανιήλ εἶπον: “Τώρα εἶδον πόσον μακράν εἴμαι ἀπό τὸν Θεόν”.

Βίοι Παραλλήλοι και ἡ μέσω ἐπιστολῶν ἐπικοινωνία μεταξύ δύο ὁσιακῶν μορφῶν

Παραλλήλιζοντας τίς δύο μεγάλες ὁσιακές μορφές τοῦ αἰώνα μας, τὸν ἄγιο Νεκτάριο και τὸν Γέροντα Δανιήλ, προκύπτουν πολλά ὅμοια στοιχεῖα στήν ζωή και στό ἔργο τους, μέσα ἀσφαλῶς στήν διαφορότητα και ἰδιαιτερότητα τῶν χαρισμάτων μέ τά ὅποια τούς προίκισε ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ: γεννήθηκαν και οἱ δύο τό ἴδιο ἔτος, 1846. Πατρίδες και τῶν δυό είναι εὐλογημένοι τόποι τῆς Ἀνατολῆς, ἡ Σηλύνδρια τῆς Θράκης τοῦ ἄγιου Νεκταρίου, ἡ ξακουστή Σμύρνη, ἡ ιστορική μητρόπολη τῆς Μικρασίας, τοῦ Γέροντα

Δανιήλ. Και οἱ δυό ἦταν παιδιά πολύτεκνων οἰκογενειῶν. Δαψιλής παιδεία και ἀκαταπόνητη διά βίου μελέτη. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὁ ἄγιος Νεκτάριος, ἀριστούχος πτυχιούχος τῆς περιόδημης Εὐαγγελικῆς Σχολῆς τῆς Σμύρνης ὁ Γέροντας Δανιήλ. Στροφή πρός τὸν μοναχισμό και τήν ἀσκηση. Σέ ήλικια τριάντα ἔτῶν ὁ ἄγιος Νεκτάριος κείρεται μοναχός (1876) στήν Νέα Μονή τῆς Χίου. Ὁ Γέροντας Δανιήλ ἐκάρη μοναχός στήν Ι. Μονή Ἀγίου Παντελεήμονος τοῦ Ἀγίου Ὁρους σέ ήλικια 20 περίπου ἔτῶν (1866). Διώξεις, θλίψεις και ταλαιπωρίες γιά τίς ὅποιες ἐπαιρεναν θάρρος ἀπό τήν μεγάλη εὐλάβεια και ἀγάπη πού εἶχαν στό πρόσωπο τῆς Παναγίας. Ὁ ἄγιος Νεκτάριος ἔτρεφε μεγάλη ἀγάπη πρός τό Ἀγιον Ὅρος. Αὐτό φαίνεται και

ἀπό τήν ἐπιστολή του πρός τὸν Γέροντα Δανιήλ, μέ τήν ὅποια τοῦ ἀνακοινώνει τήν πρόθεσή του νά ἀγοράσει κάποιο κελλί στό “Ἀγιον Ὅρος, γιά νά ἐγκαταστήσει ἀρχικά ἐκεῖ τά πνευματικά του τέκνα, πού ἥθελαν νά μονάσουν και στήν συνέχεια, ὅταν ἀπαλλαγεῖ ἀπό τίς φροντίδες τῆς Μονῆς στήν Αἴγινα, νά μεταβαίνει και ὁ ἴδιος στό “Ἀγιον Ὅρος και νά μένει γιά κάποιο διάστημα «πρός πνευματικήν ἀναψυχήν». Αὐτά ἔγραφε τό 1913. Δεκαπέντε χρόνια νωρίτερα, τό 1898, εἶχε ἐπισκεφθῆ γιά πρώτη και μοναδική φορά τό Ἀγιον Ὅρος. Πρῶτος γράφει ἐπιστολή ὁ Γέροντας Δανιήλ, ἀπευθυνόμενος μέ δισταγμό και σεβασμό πρός τὸν Μητροπολίτη Πενταπόλεως τόν Μάρτιο τοῦ 1903. Στήν ἀπόφασή του νά γράψει ἐνισχύθηκε ἀπό τόν Ἀλέξανδρο Μωραϊτίδη, κοινό γνωστό ἀμφοτέρων,

ΕΠΙΤΗΜΙΑ
ΜΑΡΙΟΥ ΣΧΩΔΗΣ
ΑΘΗΝΑΙ

Της 26^η Ιανουαρίου 1908

Πανοσιογερίδης Κύρις Σάντης Της Ιεράς Πανοσιογερίδης
πόλης, της Αγίας Βαρβάρας.
Ψύχεται την απόφθεση των ιερών δικαιοδοξίας της Αγίας Βαρβάρας.
Την ημέρα της θαυματουργίας της Αγίας Βαρβάρας, η οποία διάλεγε την πόλη
της Αγίας Βαρβάρας, και στην οποία επέστρεψε την ημέρα της Αγίας Βαρβάρας.
Από την ημέρα της Αγίας Βαρβάρας, η οποία διάλεγε την πόλη της Αγίας Βαρβάρας,
από την ημέρα της Αγίας Βαρβάρας, η οποία διάλεγε την πόλη της Αγίας Βαρβάρας.

Ο Γέροντας Δανιήλ είχε άλλη λογραφία μέ τόν ἄγιο Νεκτάριο καὶ οἱ οωζόμενες ἐπιστολές του δρίσκονται στό ‘Ησυχαστήριο τῶν Δανιηλαίων. Άριστερά: ‘Ο ἄγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως (ἔργο τῆς ἀδελφότητας τῶν Δανιηλαίων). Δεξιά (α): ‘Απόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ ἄγιου Νεκταρίου πρός τὸν Γ. Δανιήλ. Δεξιά (β): ‘Απόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ Γ. Δανιήλ στὴν ὁποίᾳ ἀναγράφεται πρόσφροντος του γιὰ τὴν ἐπικείμενη διάλυση τοῦ λειψάνου τοῦ ἄγιου Νεκταρίου. Η ἐπιστολή γράφτηκε λίγο μετά τὴν πρώτη ἀνακομιδή τοῦ λειψάνου τοῦ ἄγιου κατά τὴν ὁποίᾳ αὐτό δρέθηκε ἀφθορο.

ὁ ὅποῖος διαβεβαίωσε τὸν Γέροντα Δανιήλ ὅτι τυγχάνει ἴδιαιτέρας συμπάθειας ἐκ μέρους τοῦ Μητροπολίτου Πενταπόλεως. Ο ἄγιος Νεκτάριος ἀπήντησε ἀμέσως μέσα στὸν ἕδιο μήνα, τὸν Μάρτιο τοῦ 1903, μὲ μία θαυμάσια ἐπιστολή, ἔνα πνευματικότατο ὄντως καὶ φιλοσοφικότατο κείμενο, στὸ ὅποῖο ἀναπτύσσει τὴν θέση ὅτι οἱ δοκιμασίες καὶ οἱ θλίψεις ὀφείλονται στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ βοηθοῦν νά φθάσει κανεὶς ἀσφαλέστερα στὴν πνευματική τελείωση. Μεσολάβησε ἔνα μικρό διάστημα διακοπῆς τῆς ἐπικοινωνίας. Τὴν ἀρχὴν ἔκανε πάλι πρῶτος ὁ Γέροντας Δανιήλ, ὁ ὅποῖος τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1907 γράφει πρός τὸν ἄγιο Νεκτάριο ζητώντας νά τοῦ σταλοῦν διδλία του καὶ συγχαίροντας γιά τὴν ἰδρυση τοῦ Ἱεροῦ Φροντιστηρίου, τῆς

Ιερᾶς δηλαδή γυναικείας Μονῆς τῆς Ἀγίας Τριάδος στὴν Αἴγινα. Η ἐπιστολή αὐτή τοῦ Γέροντα Δανιήλ δέν σώζεται. Μαθαίνουμε δῆμως τὸ περιεχόμενό της ἀπό τό δεύτερο γράμμα τοῦ ἄγιου Νεκταρίου πού στέλνεται στὸν Γέροντα Δανιήλ τὸν Ιανουάριο τοῦ 1908. Σέ αὐτὴν τὴν ἐπιστολή ὁ ἄγιος Νεκτάριος παρακαλεῖ τὸν Γέροντα νά βοηθήσει πνευματικά τίς μοναχές τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγίας Τριάδος γράφοντας σχετικό πνευματικό ἔργο. Μέσα στὸ ἕδιο ἔτος, τὸν Ιούλιο τοῦ 1908, ἀποστέλλει πράγματι ὁ Γέροντας Δανιήλ, ἀπευθυνόμενος πρός τὴν ἡγουμένη Ξένη καὶ τὴν ἀδελφότητα, τὸν αἰτηθέντα λόγο. Ἀμέσως μετά τὴν παραλαβὴ τῆς ἀσκητικῆς πραγματείας τοῦ Γέροντα Δανιήλ, ὁ ἄγιος Νεκτάριος ἀπήντησε εὐχαριστώντας. Δέν σώζεται ὀλόκληρη

αὐτή ἡ ἐπιστολή.

Η ἐπόμενη ἐπικοινωνία τους γίνεται μερικά χρόνια ἀργότερα, τὸν Αὔγουστο τοῦ 1913. Τὴν πρωτοβουλία ἔχει τώρα ὁ ἄγιος Νεκτάριος, ὁ ὅποῖος παίρνοντας θάρρος, ὅπως γράφει, ἀπό τὴν ἀγάπη τοῦ Γέροντα Δανιήλ τοῦ ἀναθέτει νά ἐπιτελέσει ἔργο πού ἐπιθυμοῦσε πολύ. Νά ἀγοράσει δηλαδή γιά λογαριασμό του ἔνα κελλί στὸ Ὁρος. Ο Γέροντας Δανιήλ ἀπαντᾷ ἀμέσως (Σεπτέμβριος τοῦ 1913), ἡ ἀπάντησή του δῆμως εἶναι ἀρνητική, ἀσφαλῶς μέ βάση πραγματικές καὶ ἀντικειμενικές δυσκολίες πού ἐμπόδιζαν τὴν περίοδο ἐκείνη τὴν ἐκπλήρωση τῆς ώραίας καὶ συγκινητικῆς πράγματι ἐπιθυμίας τοῦ ἄγιου Νεκταρίου νά ἀποκτήσει κελλί στὸ “Ἄγιον Ὁρος γιά τὰ πνευματικά του παιδιά καὶ τὸν ἕδιο.

‘Η έπόμενη, τελευταία, ἐπικοινωνία τους έγινε μέ πρωτοβουλία τοῦ Γέροντα Δανιήλ, ὁ ὃποῖος ἔστειλε εὐγενή ὄντως ἐπιστολή, στίς 30 Σεπτεμβρίου τοῦ 1915. Σ’ αὐτήν ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνη του γιά τίς εὐεργεσίες πρός τὴν ἀδελφότητα καὶ τὴν λοιπή πολύτιμη σειρά τῶν ὡφελιμωτάτων συγγραμμάτων τοῦ ἄγιου. Ἀπαντώντας ὁ ἄγιος Νεκτάριος στίς 6 Δεκεμβρίου τοῦ 1915, εὐχαριστεῖ γιά τὴν πολλή ἀγάπη καὶ τὴν ἀπόφασή τους «διά τὴν ἐγγραφήν τοῦ ὀνόματος ἡμῶν ἐν τοῖς διπτύχοις τοῦ Ἱεροῦ Κελλίου ώς Κτίτορος καὶ Πατρός καὶ Καθηγουμένου».

Οἱ σωζόμενες ἐπιστολές τοῦ Γέ-
ροντα Δανιήλ πρός τὸν ἄγιο Νε-
κτάριο, βρίσκονται στὸ Ἡσυχαστή-
ριο τῆς Ἀδελφότητας τῶν Δανιη-
λαίων.

Ἡ κοινηση τοῦ Γέροντα

Ξέφυγαν λίγο σέ μάκρος οἱ ἀποκαλυπτικές αὐτές μαρτυρίες τοῦ Σκιαθίτη συγγραφέα καὶ τοῦ μεγάλου ἄγιου τοῦ 20οῦ αἰώνα, ἄγιου Νεκταρίου γιά τόν Γέροντα Δανιήλ, πού δικαστήσανταν ἀπαραιτητές γιά τὴν δοθή ἐκτίμηση τῆς προσφορᾶς καὶ τοῦ κύρους πού ἀπολάμβανε, ἐνῷ ἀκόμη ζοῦσε. Μετά τὴν ἐκδημία του συνειδητοποιήθηκε ἀμέσως τό μεγάλο κενό πού ἀφῆνε, ὅπως φαίνεται ἀπό ἐνδεικτικές καὶ πάλιν μαρτυρίες. Ἡ Ἱερά Μονή Μεγίστης Λαύρας στό συλλυπητήριο γράμμα της πρόσθιας τὴν ἀδελφότητα τῶν Δανιηλαίων ἔγραψε μεταξύ ἄλλων: « Ἡ ἀπώλεια τοῦ ἀειμνήστου Γέροντος Δανιήλ δέν εἶναι ἀπώλεια μερική, ἄλλα γενική τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν τόπου καὶ ἴδια τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μονῆς, ἡς ἀπετέλει σέμνωμα καὶ κόσμημα τῆς περιοχῆς της. Ἐν τῷ

προσώπῳ τοῦ μάκαρος Δανιήλ τό "Άγιον". Ορος ἀπώλεσε τὴν τελευταίαν φυσιογνωμίαν δσιακήν τῆς συγχρόνου Ἀγιορείτικης γενεᾶς». Ο γνωστός ἐπίσης λόγιος Λαυριώτης μοναχός Εὐλόγιος Κουρίλας, μετέπειτα μητροπολίτης Κορυτσᾶς, ἔγραφε πρός τὴν ἀδελφότητα μετά τὴν εἰδηση τοῦ θανάτου τοῦ Γέροντα: «Ο θάνατος αὐτοῦ ἀφίησιν

*'Ο τάφος τοῦ Γέροντα Δανιήλ
στὸν περίβολο τοῦ Ι. Ἡσυχα-
στηρίου τῶν Δανιηλαίων.*

ἀνεκπλήρωτον κενόν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ συγχρόνου ἀσκητισμοῦ. Δέν
βλέπω ἐκεῖ πέριξ ἄλλον Δανιήλ καὶ
τοῦτο μά τοῦτο μέ τρομάζει! Πάντες
διασχίζοντες τὰ ἀπρόσοιτα ἐκεῖνα
μέρη εὑρισκον δασιν ἐν τοῖς Κατου-
νακίοις καὶ ἡσθάνοντο ἀνακούφι-

σιν τῶν κόπων ἐκ τῆς μετ' αὐτοῦ συ-
ναναστροφῆς, τώρα ἀπωλέσαμεν
καὶ τὴν παρηγορίαν ταύτην».

Όλιγον πρό τοῦ θανάτου του, πού ἐπισυνέβη στίς 8 Σεπτεμβρίου τοῦ 1929, ἔօρτή τῶν γενεθλίων τῆς Θεοτόκου, βλέποντας ὁ Γέροντας Δανιήλ νά εἶναι συγκεντρωμένοι γύρω του οἱ μοναχοί τῆς ἀδελφότητας, γιά νά πάρουν τὴν εὐλογία του καὶ νά ἀκούσουν τίς τελευταῖς του συμβουλές, εἶπε προφητικά καὶ μέ συγκίνηση: «‘Ο Χριστός ν’ ἀνταμείψῃ τούς κόπους σας. ‘Ο Θεός δέν εἶναι ἄδικος. Σεῖς μέ ύπηρετήσατε. Θά στείλη λοιπόν ἀγγέλους νά σᾶς ύπηρετήσουν. Καί τὴν καλύδην θά τὴν μεγαλώσετε, καί δυό ἰερεῖς θά ἔχετε καὶ πολλοί μοναχοί θά ἔρθουν». Ἡ προφητεία αὐτή ἐκπληρώνεται σήμερα στὸ ἔπακρο. Τό ήσυχαστήριο τῶν Δανιηλαίων στὰ Κατουνάκια, μεγαλωμένο καὶ φοντισμένο, δεσπόζει στὴν περιοχὴν, ἀναπαύει σωματικά καὶ ψυχικά τούς προσκυνητές καὶ διακονεῖ τίς ἀνάγκες τῶν γύρω ἐρημιτῶν Πατέρων. Νέοι μοναχοί πλαισιώνουν τούς παλαιότερους γιά νά τούς διακονήσουν, ὅταν χρειασθεῖ. Τοεῖς μάλιστα ἀπό αὐτούς, ύπηρετοῦν ώς ἰερεῖς στὸ θυσιαστήριο καὶ καλύπτουν τίς λατρευτικές ἀνάγκες τῆς ἀδελφότητας. Συνεχίζουν ὅλοι τὴν αὐστηρή ἀσκητική παράδοση τοῦ Γέροντα Δανιήλ στὸ τυπικό τῶν ἀκολουθιῶν καὶ στίς ἄλλες μοναχικές παραδόσεις. Ἀσκοῦν κατά τὴν παράδοση τὴν τέχνη τῆς ἀγιογραφίας, πού τὴν ἀσκησε καὶ τὴν παρέδωσε ὁ Γέροντας Δανιήλ, πολλά ἔργα τοῦ ὅποίου σώζονται ἐκεῖ, καὶ καλλιεργοῦν ἴδιαίτερα τὴν ψαλτική τέχνη, ἡδύφωνοι ἀοιδοί τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων.